

D. Viličić*

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Biološki odsjek
Rooseveltov trg 6, 10 000 Zagreb

Nenad Raos Antologija hrvatske popularizacije prirodnih znanosti

Izdavač: In.Tri d. o. o., Zagreb; godina: 2025.; broj numeriranih stranica: 221; uvez i tisak: broširano, jednobojno, 23 × 15,5 cm; ISBN 978-953-8178-34-4.

Svjedoci smo niske razine obrazovanja u našoj sredini: manje je od četvrtine visokoobrazovanih. Pogotovo je mnogo nedovoljno informiranih o prirodi i prirodnim pojavama. Da bismo ispravili civilizacijske tokove našeg društva, treba popularizirati znanost i to na pravi način, znanstveno dokazanim istinama. Popularizacija znanosti je prezentacija znanstvenih sadržaja na pristupačan način, na način prilagođen spoznajnim sposobnostima publike da bi se, prije svega, pobudila i potaknula znatiželja za znanstvenom istinom.

Knjiga "Antologija hrvatske popularizacije prirodnih znanosti" dr. sc. Nenada Raosa pravo je osvježjenje. Autor je sastavio vrijednu zbirku tekstova iz knjiga 12 zaslužnih autora iz bliže i dalje prošlosti, koji su znalački popularizirali prirodne znanosti (fiziku, kemiju, biologiju, geologiju i astronomiju) u Hrvatskoj. To su, kronološkim redom: Bogoslav Šulek, Mijo Kišpatić, Oton Kučera, Fran Tučan, Fran Bubanović, Ivan Supek, Gabrijel Divjanović, Drago Grdenić, Nikola Škreb, Vladis Vujnović, Zlatko Pavletić i Nenad Raos. Uz biografiju izabranog popularizatora, autor daje na uvid po svojem izboru izvadak iz njihova najvažnijeg djela, ne mijenjajući izvorni jezik i pravopis. Tako smo na jednom mjestu informirani i o hrvatskoj znanstvenoj terminologiji u prošlosti.

Povijesne činjenice iz života i rada odabranih popularizatora autor komentira na sebi svojstven način, živo i duhovito, pa time čini štivo privlačnim za čitatelja. To uspijeva jer se mnogih starijih suvremenika sjeća iz razdoblja svojega školovanja i sazrijevanja te navodi pojedinosti iz njihova života koje bi, da nisu objavljene, bile zaboravljene. Time autor ostvaruje magično svojstvo dobrog teksta da u čitatelju održava interes, znatiželju i budnost, a nada-se pobuđuje želju za nastavkom čitanja.

Knjiga nam pruža uvid u povijest društvenih prilika, kad je nakon osnivanja Matice ilirske (10. veljače 1842. godine) od velike važnosti bila potreba za prosvjećivanjem neukog stanovništva. Bilo je važno objasniti narodu nepoznate prirodne pojave, potrebe za održavanjem zdravlja i konačno doprinijeti tadašnjem gospodarskom razvoju. O prirodi pišu pojedinci koji su imali priliku školovati se diljem Austrougarske monarhije. To su često liječnici, ali i mnogi zaneseni amateri. U tomu je veliku ulogu imalo Hrvatsko prirodoslovno društvo, naše najstarije prirodnoznanstveno društvo, osnovano 1885. godine u Zagrebu. Autor je uklopio zanimljive tamne i svijetle pojedinosti iz obiteljskog života pojedinaca i službenih međuljudskih odnosa, pa tako možemo upoznati sveukupne okolnosti života hrvatskih prirodoslovaca u prošlosti, od početka 19. do kraja 20. stoljeća. Tekstovi su pažljivo dokumentirani ukazivanjem na objavljene knjige i članke.

Autor s pravom i sebe dodaje Antologiji, jer svoj profesionalni zanos prema kemiji neumorno približava javnosti, dosljedan u svojem stavu da "ono što nije napisano i zapisano kao da se nije dogodilo". Svoj životni put opisao je sam, sa zanimljivim opažanjima iz vremena u kojem se razvijao. To nitko ne bi bolje učinio od njega. Na zanimljiv način isprepliće detalje iz svoje biografije sa zgodama iz života starijih suvremenika koje je poznao.

Danas mnogi znanstvenici ne populariziraju svoja otkrića, pa to čine oni koji su vještiji u komunikacijskim vještinama. Otkrića objavljena u znanstvenim časopisima prenose se u medijima na svakakve načine, što autor analizira u pogovoru knjige.

Antologija je izvrsna knjiga za sve one koji žele upoznati povijest naše i svjetske znanosti, a usto je zabavno i poučno štivo za svakoga tko želi doznati više o ljudima koji su se u nas istakli u popularizaciji i promociji znanosti, ali i u znanstvenom radu.

Antologija je sastavljena pedantno i znalački. Sadrži predgovor, pogovor, kronološku tablicu, bilješku o piscu i kazalo imena. Djelo je grafički primjereno oblikovano, vizualno čisto, bez nepotrebnih vinjeta i boja (kako je danas moderno) koje odvraćaju pozornost čitatelja. Prikladan format dopušta otisak u jednom stupcu, što olakšava čitanje.

Recenzenti su dr. sc. Branko Hanžek i izv. prof. dr. sc. Vladimir Stilinović. Cijena knjige je 19 eura. Može se nabaviti izravno od izdavača (<https://in-tri.hr/nenad-raos-antologija/>).

* Prof. emer. dr. sc. Damir Viličić
e-pošta: damir.vilicic@biol.pmf.hr